

Nr 200.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggspension åt f. d. kanslirådet J. Franzéns änka; given Stockholms slott den 6 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON,
VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Hos Kungl. Maj:t har f. d. kanslirådet i ecklesiastikdepartementet Jöns Franzéns änka Hilma Eufrosyne Franzén gjort framställning om beredande av tilläggspension åt henne.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Franzén var född den 28 februari 1856 och avled den 16 maj 1935;

att han efter år 1876 avlagd folkskollärarexamen tjänstgjorde såsom lärare vid Stockholms folkskolor ett år, varefter han 1877 blev ordinarie folkskollärare och några år senare överlärare i Lund, varjämte han under

åren 1888—1905 tjänstgjorde såsom lärare i slöjd vid Lunds folkskoleseminarium;

att han år 1911 vid 55 års ålder avgick från sin ordinarie folkskolläraryrke med avkortad pension;

att han från och med den 1 januari 1906, till en början med tjänstledighet från folkskolläraryrket, var förordnad såsom statens folkskolinspektör i Södermanland till den 1 januari 1915, då han vid folkskolinspektionens omorganisation konstituerades att vara ordinarie folkskolinspektör i Södermanlands inspektionsområde;

att han från och med början av år 1914 var förordnad såsom extra byråchef i ecklesiastikdepartementet med tjänstgöring som chef för folkskolebyrå, varefter han utnämndes att från och med den 1 januari 1918 vara kansliråd i nämnda departement, från vilken befattning han avgick med pension den 28 februari 1923;

att Franzén såsom ordinarie folkskolinspektör var delaktig i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, vilken delaktighet han vid utnämningen till kansliråd förlorade utan att då kunna vinna inträde i civilstatens änke- och pupillkassa, enär han vid utnämningen uppnått en levnadsålder av mer än 60 år;

att han innehaft ett flertal offentliga uppdrag berörande undervisningsväsendet;

att han vid sin död efterlämnade änkan Hilma Eufrosyne Franzén, född Kristoffersson, vilken är född den 18 juni 1861, samt en gift och en ogift dotter, av vilka den förra icke synes vara i stånd att i nämnvärd omfattning bidra till moderns försörjning samt den senare på grund av sjukdom är för framtiden oförmögen att bidra till sitt eller moderns uppehälle;

att behållningen i boet efter Franzén uppgick till nära 12,000 kronor;

samt att änkefru Franzén på grund av mannens tidigare anställning såsom folkskollärare från statens pensionsanstalt åtnjuter en årlig pension av 660 kronor jämte dyrtidstillägg.

Änkefru Franzén har hemställt, att tilläggspensionen måtte bestämmas till ett belopp av 1,270 kronor, motsvarande skillnaden mellan den pension, som skulle hava tillkommit henne, om mannen i egenskap av kansliråd varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa, och den pension, som nu utgår till henne från statens pensionsanstalt.

Statskontoret har i ärendet anfört i huvudsak följande:

Statskontoret vill erinra, att stor försiktighet plägat iakttagas vid beviljandet av tilläggspensioner till statstjänstemäns efterlevande. Dylika tillskott till författningens utgående pensionsförmåner hava beretts endast i sådana fall, då alldeles särskilda omständigheter ansetts böra därtill föranleda. Med hänsyn härtill har ämbetsverket funnit det tveksamt, huruvida tilläggspension i förevarande fall bör utverkas. Enligt vad statskontoret inhämtat, har emellertid änkefru Franzén att med sin pension försörja jämväl sin ogifta dotter, som vårdas i hemmet och på grund av sjukdom är för

framtiden oförmögen att bidra till sitt uppehälle. Något ekonomiskt bidrag från den gifta dottern är icke heller att påräkna. Då änkefru Franzéns pension varit otillräcklig för bestridande av hennes och dotterns uppehälle, har den vid mannens död förefintliga kapitalbehållningen måst användas och har på grund härav väsentligt reducerats. Med hänsyn till att Franzén icke kunnat genom att ingå såsom delägare i civilstatens änke- och pupillkassa bereda sina efterlevande en tryggad försörjning, synes det statskontoret, att vissa billighetsskäl tala för att någon tilläggs pension, förslagsvis till belopp av 800 eller — efter avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbara tal — 804 kronor, utverkas åt änkan. Statskontoret vill därför icke motsätta sig, att framställning i sådant syfte göres hos riksdagen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Franzén vid utnämningen till kansliråd förlorade den delaktighet i folkskollärarnas änke- och pupillkassa, som han innehade i egenskap av folkskolinspektör. På grund av bestämmelserna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa kunde han ej heller vinna inträde i sistnämnda kassa. Då det sålunda icke varit möjligt för Franzén att för sina efterlevande grunda en mot de innehavda befattningarnas löneställning svarande familjepensionsrätt, är hans änka icke berättigad till annan pension än den, som varit förenad med mannens före år 1906 utövade tjänst som folkskollärare. Med hänsyn härtill och i betraktande av de i detta fall föreliggande omständigheterna i övrigt har jag ansett mig böra förorda, att tilläggs pension beredes änkefru Franzén. Det av statskontoret föreslagna beloppet har jag ansett mig kunna godtaga.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. kanslirådet Jöns Franzéns änka Hilma Eufrosyne Franzén, född Kristoffersson, må — utöver henne från statens pensionsanstalt tillkommande pension — från och med den 1 juni 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig tilläggs pension av 804 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Brandt.